

רשימת ספרי "בן מלך" שיצאו לאור עד עתה:

- שומע עניני
- סדרת העומר חת
- הסוכנות
- ימי בן העצרים - גלות
- ימים נוראים
- חת הסוכות
- תוכני
- ימי הפרים
- הגדה של פסח
- כעניני מצוות התמידיות
- שמקדש
- חמנו ומסר
- שיר הפרים
- שבת קודש
- מידת הבטחון
- עניני שביע
- ענינים בשי"ס ונהלה
- זמירות שבי"ק
- בראשית ח"א - נמארי
- מבוא במאמצי-ח
- בראשית ח"ב - נ"ך
- לך-תולדות
- בראשית ח"ג - דגא-יודי
- שמות ח"א - שנוה-גשלה
- שמות ח"ב - שאמרי-מבוא
- יתרו-משפטים
- שמות ח"ג - ירו-מה-פקודי
- יקרא ח"א - יקרא-פגוע
- במדבר ח"א - במדבר-שילח
- במדבר ח"ב - קורח-מטעי

ניתן להשיג: mechonbenmelech@gmail.com

באר"ב ניתן להשיג: www.yefenofbooks.com | Warehouse: 8482450220

פרשת שמיני תשפ"א
גליון מס' 151

בסייעתא דשמיא

אוצרות בן מלך

מתורתו של מו"ר רבינו הגדול רבי לייב מינצברג זצוק"ל רבה של קהל עדת ירושלים

פרשת שמיני

[א] מקום לגילוי השכינה שמשם מדבר ה' עם משה להורותו את מצוות התורה.

[ב] מקום מזבח להקרבת קרבנות ולעבודה - כלשון הרמב"ם ריש הלכות בית הבחירה: 'מצות עשה לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות'.

ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים (ט, כד)

האש הזו היתה אש שמיימית שבאה לקבל את הקרבנות מאת עם ישראל, ולפיכך "וירא העם וירונו". אך מצאנו עוד אות שמיימית שהיתה ביום הקמת המשכן - כיסוי הענן, כמו שנאמר בסוף פרשת פקודי (שמות מ, לד-לה): "ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן. ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן". הרי שהיה גם אש וגם ענן.

ונראה לפי המבואר בארוכה במקו"א (בן מלך פרשת תרומה - חלק המאמרים מאמר א), כי ישנם כמה עניינים במצות הקמת המשכן, ובתוך המטרה הכללית שה' ישכון בתוך עם קרובו - כלשונות הכתובים "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", "ושכנתי בתוך בני ישראל", "לשכני בתוכם", "ונתתי משכני בתוכם" ועוד. נתפלגה מטרת בנין המשכן לכמה חלקים, והנה נתבאר בפרשיות אלו שניים מהם.

בגליון

פרשת שמיני

ביאורי פסוקים..... עמוד 1

אש ה' האוכלת מן המזבח..... עמוד 7

בענייניא דיומא

מצות ספירת העומר..... עמוד 8

חכמה ומוסר

הבא ליטור מסייעין אותו..... עמוד 11

מרגש השבוע

ניסן תשפ"א

עץ חיים היא למחזיקים בה

הוצאות הדפסת גליון זה נודבו לזיכוי הרבים ע"י ידידנו הנכבדים מחשובי אברכי קהילתנו מגדולי תומכי מכוננו

הרה"ח ר' יהודה לייב מינצברג שליט"א   הרה"ח ר' דוד מינצברג שליט"א
רב המקוואות   מעמודי התווך של מכוננו

לעילוי נשמת אביהם הרה"ח ר' שמואל זצ"ל
נלב"ע כ"ז ניסן תשס"א
ת.נ.צ.ב.ה.

זכות הפצת אור תורתו הבהירה של רבינו בעל הבן מלך תעמוד להם ולמשפחתם להתברך בכל הברכות האמורות למחזיקי התורה לראות ברכה והצלחה בכל אשר יפנו

להנצחתו ותרומות "מרגש השבוע/החודש"
אפשר להתקשר לטלפון מס' 054-8422488

יו"ל ע"י מכון 'כתבי בן מלך'

לתרומות והנצחות נא לפנות ל: 054-8422488

לקבלת העלון במייל, ניתן להצטרף בכתובת
mechonbenmelech@gmail.com

כתובת המכון: אוהב ישראל 1/9, ביתר עילית

לתגובות והערות נא לפנות ל: 052-7616048

לקהל שוחרי תורת ה'בן מלך' ואוהבי התורה בכל מקום שהם

הננו בזה בקריאה של חיבה לשוחרי התורה,
להיות שותפים וידידים איתנים למפעל הכביר של מכוננו
להפיץ על פני תבל את אורו המיוחד והבהיר בתורה של

מזרנו ורבינו בעל ה'בן מלך' זצוק"ל

ולתמוך בבית היוצר 'מכון כתבי בן מלך', אשר אך ורק מכוחו יוצאים לאור
כל גנוי תורתנו של רבינו ושיעוריו המרובים, כאשר זכינו לראות את הכרכים
הרבים נדפסים ויוצאים לאור עולם, ופתחו אופקים חדשים בפני כלל
שוחרי התורה

מהררי ציון יוצאת הקריאה, בואו לעזרת ה' בגבורים, המשימה הגדולה
עדיין לא הושלמה ודורשת משאבים רבים מדי חודש בחודשו.
נא זכו והצטרפו להימנות למצווה חשובה זו של הרבצת והפצת אור התורה
לזכות את הרבים, הטו שכס וטלו חלק במשימה הגדולה

פנו עתה להנהלת המכון והצטרפו למשפחת התורמים והמנויים
לדבר המצוה הגדולה הנתונה בידינו

באין מענה השאירו הודעתכם ונשוב אליכם בהקדם

- ספרים
- למען השם
- סדרת ספרים
- ביאורים ומאמרים
- על המשימה המיטת הורה
- ספרים
- על הש"ס
- ספר
- הגות ומחשבה
- ביאורי סוחר
- ספר
- אמונה ומסורת
- מגאן
- תורה ודעת
- אמרימים
- תורה ודעת

הנצחות תורמים

קו בן מלך
03-3077354

מיתנה מכון

סניפים 14 מקות מנוחה

עמותת המענה בבית מסת
לשמוך סניפיה רבים
מחולקים לפי נחלים
בכל התחומים

רשימת ספריו בן מלך
באתר הממוחברת ספריו והלכה

מלון התחלה: 054-8422488
כתובת: אוהב ישראל 1/9
ביתר עילית
עמודה מוכנה לפי סניף 46
לתיחום הארצית
mechonbenmelech@gmail.com

בשורה טובה למבקשי ה'
ניתן להאזין לשיעורי רבינו זצוק"ל בקו השיעורים
'קו בן מלך'

03-3077354

ישנה אפשרות לבחור במאגר הממוחשב ולהאזין לשיעורים
בפרשת השבוע ובענייני דיומא

שמעו ותחי נפשכם

ויחי רצון שנוכה להגדיל תורה ולהאדירה

מכון כתבי בן מלך
הנהלה

הודעה חשובה ומשמחת
לתורמי המכון

ניתן לקבל החזר מס

על תרומות למכון בגובה של

עד 35% מערך התרומה

לפי סעיף 46

אוצרות
בן מלך

הארון יוצא עמהם למלחמה (סוטה מב.). ועל ענין זה סובב והולך כל ספר במדבר כפי שיבואר במקומו.

ומטעם זה איחרה התורה לכתוב פרשת קרבנות הנשיאים בספר במדבר דייקא, בפרשת "ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן". שכן בהקרבת הנשיאים על הצורה והאופי של הקרבנות, מגיגוני המלכות היא, כמשמעות דברי חז"ל במדרשות שקרבן הנשיאים נמשל לדורון הנשלח למלך (ראה תנחומא נשא עג-עח). ואופן זה של משכן מצד מ'מלכות ה' עלינו, נתפרש רק בספר במדבר.

ותראה כי גם לבחינה השלישית הזו שנתגלתה בספר במדבר, היה לכך אות וציון משמים בשעת הקמת המשכן, כמו שנאמר שם (במדבר ז, פט) - "ובבוא משה אל אוהל מועד לדבר אתו, וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפורת אשר על ארון העדות מבין שני הכרובים וידבר אליו". שמיעת הקול הזו משמעותה שבכל עת יכול היה משה רבינו ע"ה לבוא לשאול ולהימלך בשכינה כיצד להנהיג את העם, והוא שומע את קול ה' האומר את דבריו מתוך משכנו. אשר זה נובע מצד בחינת היחס של מלכות ה' על ישראל, שהמלך נמצא ביניהם להנהיגם ולהנחותם ולהורות להם דרכם.

הרי שבנוסף לשכינת הענן על המשכן [כנגד תכלית המשכן להיות משכן ה' בתוכנו ולדבר אל משה], ולירידת האש משמים לאכול את הקרבנות [כנגד היות המשכן מקום לעבודת ה'], היתה גם שמיעת קול ה' המדבר באהל מועד ומשה היה בא לדבר אתו [כנגד היות המשכן מקום משכן המלך להנהיג את ישראל ולהשגיח עליהם]. וכל אחד מהם נתפרש בפרשה אחרת המתאימה לענין הזה שבמשכן.

* * *

ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן (ג, ז)

פירש רשב"ם: אל תתאבל ואל תבכה ואל תחדל מן העבודה. כי הדבר הזה אשר אני אומר לך, הוא אשר דבר ה' 'בקרובי אקדש', בכהנים

ובמקביל לזה באו שתי האותות הללו ביום הקמת המשכן, להראות כי נתקבלה לרצון עבודת בנין מקדש ה' בישראל לשתי התכליות, הן כמקום למשכן ה' בתוכנו, והן כמקום לעבודתם של ישראל לפני ה'.

כיסוי הענן שבפרשת פקודי "וכבוד ה' מלא את המשכן" בא לציין שהמשכן נבנה עבור ביאת ה' לשכון בישראל, והנה כבוד ה' אכן מילא את המשכן. וכאן האש של מעלה כאמור "ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח" באה לומר שהמשכן נבנה לשם הקרבת הקרבנות.

והדברים מתאימים לפי הנתבאר אצלנו, כי ספר "שמות" וספר "ויקרא" עוסקים בשני הנושאים היסודיים הללו, ספר שמות - הוא ספר עם ישראל והיותו עם ה', בו מסופר על מצבם של ישראל מאז גלו למצרים עד שזכו להיגאל ולקבל את התורה ועוד זכו ונתעלו שה' השכין עצמו בתוכם בבנין המשכן, וספר ויקרא - הוא ספר 'תורת כהנים' העוסק בקדושת המקדש והעבודה בו, ואף הפרשיות העוסקות בריבוי מצוות ישראל מושרשות על 'קדושים תהיו' - היינו מכוח קדושת ישראל שיש להם מקדש.

ומעתה יפה נתחלקה פרשת הקמת המשכן בשני הספרים הללו, כאשר בפרשת פקודי שבספר שמות הזכרה ירידת הענן על המשכן להעיד כי כבוד ה' מלא את המשכן, וכאן בפרשת שמיני שבספר ויקרא הזכרה ירידת האש לאכול את עבודת הקרבנות, כנגד היות המשכן מקום המיועד להקריב קרבנות לה'. ועל זה סובבת והולכת כל פרשת שמיני דידן.

והנה גם בפרשת נשא שבספר במדבר (ז, א), חזרה ונכתבה בתורה פרשת הקמת המשכן וקרבת הנשיאים ביום הקמתו. כי עוד ישנה בחינה שלישית - שהקב"ה מתהלך לפנינו בבחינת 'ומלכנו בראשנו' להשגיח עלינו ולספק צרכינו כשהוא נמצא בקרבנו, על דרך הכתוב בתהלים (קלב, יד) "פה אשב כי אויטיה, צידה ברך אברך אביוניה אשביע לחם", כלומר, הקב"ה שוכן בתוכנו כדי לספק צרכינו, ללכת לפנינו, ולהנהיג אותנו, כפי שהיה מחנה

ולאמו לא יטמא, ומן המקדש לא יצא' גם לאביו ולאמו, כי מקומו במקדש תמיד, אשר דבר זה משכח ממנו את משפחתו וקרוביו.

ועיין חזקוני (דברים שם) שפירש 'לאביו ולאמו לא ראיתיו - אם מת לו אב ואם אח וכן צריך לעשות לו כמי שאינו מכירו, כדכתיב לאביו ולאמו לא יטמא, ולמה, כי שמרו אמרתך שאמרת ומן המקדש לא יצא, אפילו בשעת צערו אינו רשאי לצאת אחריהם'.

ונמצא שעל ידי מעשה זה של מיתת בניו, נזדמן לאהרן גם לבטא את תוקף קדושת כהונתו ואת מסירותו המוחלטת לה, להורות את שגב עוצם קדושתה, שזו משמעות משרת 'כהונה גדולה', שאפילו מיתת קרוביו אינה גורמת לו לצאת מסדר עבודתו שהוא עסוק בה. וכך יצאו הדברים מאתו כמוסים, שביום הזה קדשו הקב"ה לכהונה גדולה על ידי מסירותו לכבוד ה' עד כדי התעלמות מאבלו האישי, 'בקרובי אקדש'.

ואפשר שגם מצד כבוד וקדושת המשכן עצמו, נתגלגלו הדברים שדווקא בשעת הקמת המשכן ראו עד כמה גדול כבוד המשכן ושמחת המילואים וההקמה, עד שמעשה האבילות והאנינות שארעה נשכחה מהם כלא היתה, והמשיכו בעבודתם ובשמחתם.

והנה רש"י כאן פירש - 'יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום... כשהקב"ה עושה דין בצדיקים, מתיירא ומתעלה ומתקלס... וכן הוא אומר נורא אלהים ממקדשיך, אל תקרא ממקדשיך אלא ממקודשיך'.

פירוש זה הוא בדרך הדרש, ש'בקרובי אקדש' קאי על בני אהרן, שניחמו משה ופייסו בכך שבמיתת נדב ואביהוא נתקדש שם ה' ונתעלה כבוד המשכן, כי 'נורא אלוקים ממקודשיו'. ואכן קיבל אהרן את דברי פיוסו, וקיבל את דין שמים בדומיה 'יודם אהרן'.

והנה לפי פשוטו של מקרא (על דרך פירוש רשב"ם האמור) גם כן נתעלה כבוד ה' במאורע זה, אך לא היה זה על ידי עונשי שמים ומשפטי ה' שפגעו בבני אהרן, שהם הביאו ליראת ה' וחרדת דינו, אלא

גדולים הקרובים אלי לשרתני אני רוצה להתקדש, ולא שיתחלל שמי ועבודתי, שכן אמר לי הקב"ה (ויקרא כא, ט) והכהן הגדול מאחיו וגו' את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום, ומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו. הא אם לא יצא קודש. ואין מוקדם ומאוחר בתורה. ולכך אל תניח העבודה שאתה כהן גדול ולא תצא ולא תחלל אלא יתקדש הקב"ה ועבודתו על ידך. 'ועל פני כל העם אכבד' - זהו כבוד השכינה שרואה בניו מתים ומניח אבלו בעבודת בוראו. 'יודם אהרן' - מאבלותו, ולא בכה ולא התאבל וכו' 'יודם' ממה שהיה רוצה להתאבל ולבכות. עכ"ל.

כלומר, שבדומיה זו של אהרן מונחת לא רק קבלת הדין באהבה, אלא היה בזה ענין יותר עמוק, שמאחר שהוא נבחר להיות הכהן הגדול, על כן דמם מאבלותו והקדיש את עצמו לתפקיד המוטל עליו בעת הזאת. וכמו שכתב הרשב"ם 'שרואה בניו מתים ומניח אבלו בעבודת בוראו'.

ולפי זה הלשון 'בקרובי אקדש' מתפרש על אהרן עצמו, שנאמר בו (שמות כח, א-ב) 'ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו' לקדש לכהנו לי', וכתוב (במדבר טז, ה) 'בוקר ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו, ואת אשר יבחר בו יקריב אליו'. וכן כתוב (דברי הימים א' כג, יג) 'ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים'. ואכן ביום הזה שהתחיל לשמש בכהונה גדולה, אירע לו מאורע נורא זה, שבכך התקיימה באהרן רוממות הכהונה במידה הרבה ביותר.

ועל מעלה נשגבה זו השתבחה בה שבט לוי - 'האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו, ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע, כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו' (דברים לג, ט). כלומר שהתמסרותם לעבודת האלוקים וכבוד מקדש ה' היא כל כך מוחלטת, עד שאינם מפנים לבם להתעסקות בעניינים אנושיים של קירבת משפחה. ומניחים האבילות על מיתת יקריהם מחמת הציווי שיש עליהם 'לנפש לא יטמא בעמיו'.

וביותר ניכר הדבר אצל הכהן גדול שעליו נאמר (ויקרא כא, יא-יב) 'ועל כל נפשות מת לא יבוא, לאביו

הכתוב מכוון כלפי התייחסותו של אהרן למאורע, שעל ידי התעלמותו מצעררו האישי יתקדש המשכן בקדושה הנשגבה והנוראה ביותר, שבכך שאהרן הבליג בדומייה על צעררו האישי, והיה מסור לגמרי לעבודת הקודש לכבוד קונו, ביטא את קדושתו הנעלית של המקדש שהוא מקום של גילוי קדושת ה', ואי לכך אין תפיסת מקום לרגשות אנושיים ומשפחתיים.

ועל דרך זו גם דרשת חז"ל יסודה היא בעומק הפשט, שגם בעצם המאורע של מיתת בני אהרן היתה גלומה תכלית נשגבה של ביטוי מיוחד לקדושת ה'. כלומר שלמרות שבפשטו היה בזה ענין של עונש על העדר בשלימות הכבוד, הרי בעומקם של דברים, נסתבב מאת ה' שעל ידם יצא לפועל מהלך של כבוד ה', ודווקא בשל גודל מעלתם, היו הם הנכבדים ביותר שבחר ה' שעל ידם יהיה כבודו יתברך מתעלה ומתקדש. וכדברי רש"י - 'א"ל משה לאהרן אהרן אחי יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום, והייתי סבור או כי או בך, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך'.

והוא ענין נפלא ונשגב, שבעצם ביסודו של דבר היה מונח בזה רצונו יתברך שיתקדש שמו, וזו היתה המטרה מעצתו העמוקה של מסבב הסיבות בכל מאורע זה, ואף חטאם של קדושי עליון אלו הוא מסתרי הנהגתו העליונה מכבשונו של עולם.

* * *

אך את זה לא תאכלו... את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס... ואת השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה לא יפריס... ואת הארנבת כי מעלת גרה היא ופרסה לא הפריסה (י"א, ד-י)

שלושת המינים הללו, הם היחידים שיש להם סימן 'מעלה גרה' אבל אין להם סימן 'מפריס פרסה'. אך יש לדקדק שינוי הלשון בכל אחד מהשלושה הללו, שבגמל כתיב "ופרסה איננו מפריס" [בלשון הווה] ובשפן כתיב "ופרסה לא יפריס" [בלשון עתיד] ואילו בארנבת אמר "ופרסה לא הפריסה" [בלשון עבר]. וזה אומר דרשני. וכבר דנו בזה המלבי"ם ועוד מפרשים.

ויתכן לומר דבר שצריך להיבחן במציאות, שיש כנראה הבדל בין המינים הללו בדרך פריסת פרסותיהם, שהגמל - נולד מלכתחילה בלי פרסה שסועה וגם בעתיד לא יהיה לו, אבל השפן בתולדתו אפשר שיש לו פרסה אך עם זאת טמא הוא, כי בעתיד 'פרסה לא יפריס' שפרסותיו ייעשו קלוטות ודבוקות. ואילו בארנבת הוא להיפך, שנולדת בפרסה קלוטה אבל אח"כ יתכן שתהיה שסועה, אך היות 'ופרסה לא הפריסה' בעבר על כן נשאתר בטומאתה.

ואם כן הוא יפה גם סדר הכתוב שנקט כולם בסדר 'לא זו אף זו'. לא רק הגמל שאין לו כלל פרסה שסועה בעבר ובהווה, אלא אף השפן שהיה לו אבל כיון שבהמשך אין לו גם הוא טמא לנו, ולא רק הם אלא אף הארנבת שעוד מסוגלת להפריס פרסותיה כשתגדל, גם היא נשאתר בטומאתה לעולם.

ויש להעיר בזה ממה שאיתא בברייתא בחולין (סו.) לגבי חגבים, וכן לגבי דגים (שם סו.), דאם אין לו עכשיו סימני טהרה ועתיד לגדל לאחר זמן, סגי בזה ונקרא סימן טהרה ומותר. ואם כדברינו לעיל היה צריך לטהר את הארנבת היות ורגליה יתחלקו ותהיה לה פרסה שסועה. אבל אפשר דבסימני בהמה לא אמרינן כן, אלא הסימנים צריכים להיות בהם מתחילה ועד סוף. ויותר מזה אפשר [וכך מובא בחידושי מהר"ל דיסקין שכתב כעין דברינו אך באופן אחר יעו"ש], דאדרבה זאת אמרה תורה, שהגם שיתחלקו הרגליים יותר, אבל לא יועיל לענין זה, והרי היא רק חלוקה במקצת. ולכך הדגישה התורה שבכל ענייני הפרסה השכיחים במינים הללו, בין בעבר ובין בעתיד, לא נגיע לשיעור הפרסת הפרסה שאמרה התורה.

והנה יקשה עלינו לבחון ההשערה האמורה במבחן המציאות, ולו רק משום שאיננו יודעים בבירור מהו השפן ומהו הארנבת, האם הכוונה לאלו שנקראים כך היום, וכבר נתעוררו בזה האחרונים, עיין בחומש הרש"ר הירש שכתב שאין שני אלה מעלי גרה, ולכן קשה להניח שזיהוי המינים הללו הוא מה שידוע בימינו. וכן הוא בשו"ת בית הלל

[מקאלמיא] (סימן קל). ויש שחשבו לומר שהם מין ממניי הגמלים או הכבשים.

והנה בפרשת ראה לא נאמר חילוק זה וכתוב על שלושת המינים הללו יחד 'ופרסה לא הפריסו' (דברים יד, ז). ומשמע שכך הוא הלשון הראוי [כפי שנאמר כאן אצל ארנבת].

* * *

וכי יתן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם (יא, לח)

דרשו בבביתא בפסחים (יד), יכול יהא אוכל מטמא אוכל, תלמוד לומר וכי יתן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו 'טמא הוא', הוא טמא ואין עושה כיוצא בו טמא. ע"כ. הרי שאין אוכל מטמא אוכל, וכן אין משקה מטמא משקה (רש"י שבת יד: ד"ה מקרא מלא).

וזה לשון הרמב"ם (שאר אבות הטומאה ז, א): 'דבר מפורש בתורה שהאוכלין והמשקין מתטמאין, שנאמר 'מכל האוכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים יטמא, וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא'. ואין האוכל שנטמא מטמא אוכל אחר מן התורה, ולא המשקין שנטמאו מתטמאין דבר אחר מן התורה, אבל מדברי סופרים גזרו על האוכל הטמא שאם נגע באוכל אחר טימאהו, וכן אם נגע אוכל הטמא במשקין טמאין'.

וכן אין האוכלין והכלים שנטמאו מטמאים כלים, כמו שכתב רש"י לעיל (פסוק לד) 'למדו רבותינו מכאן שאין וולד הטומאה מטמא כלים'.

נמצא שמן התורה, השרץ עצמו (וכן שאר אבות הטומאות) מטמא הן כלים שנגעו בו והן אוכלין שנגעו בו, ונעשו ראשון לטומאה. אולם לגבי דברים שנגעו בראשון לטומאה זה, כלים מטמאים רק את האוכלין שנגעו בהם, ולא כלים אחרים. ואילו אוכלין שנטמאו, אין מטמאים אוכלין אחרים שנגעו בהם, ולא כלים שנגעו בהם.

ונראה לבאר, כי אמנם לגבי נגיעה בשרץ עצמו שהוא גוף הטומאה, כל מגע מטמא. אולם להמשך

הלאה את טומאת המגע, אין כל נגיעה בעלמא מטמאת, שאם כן מאי שנא אוכלים שאינם מטמאים אוכלים, הלא סוף סוף נגעו זה בזה בשופי. אלא נראה מכאן, שמגע של טומאה [מדבר שנטמא ואינו גוף הטומאה בעצמו] היינו דוקא נגיעה כזו שיש בה משמעות של קשר ושייכות, ואחיזת החפצא של הדבר הנטמא בדבר המטמא בנגיעה של שימוש, היא שיש בה משום חיבור לקבל הימנה טומאה. ופוק חזי שכל אופני נגיעת טומאה מיירי בדברים העשויים ועומדים לכך, כגון מאכל שנגע בכלי, אזי אין כאן רק מגע בעלמא, אלא שהכלי 'משמש' את המאכל, ועל כן הוא מטמא אותו.

והנה דעת רש"י (פסחים שם) דאף שאין אוכל מטמא אוכל, אבל אוכל מטמא משקה ומשקה אוכל מן התורה (אולם אין הדבר מוסכם, יעויין בהקדמת הרמב"ם לסדר טהרות, וע"ע דרך אמונה הלכות שמיטה ויובל ה, טז). ויש לבאר דעתו, מפני שהמשקה אף הוא יש בו תועלת ושימוש לאוכל, בשונה משני מאכלים או שני משקין הנוגעים זה בזה, שאינו אלא נגיעה של סמיכות בלבד, ולא נגיעה של השתמשות זה בזה.

ועל דרך זה אפשר לבאר, שזה טעם יסוד ההלכה שכלי חרס אינו מטמא אלא מתוכו, כדכתיב לעיל (פסוק לג) "וכל כלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא", בשונה משאר כלי מתכת וכלי עץ שמתמאים גם מגבם. ולהאמור יש לבאר, מכיון שכל עיקר מעלתו וייחודו של כלי חרס הוא כשיש לו 'תוך', היינו שעשוי לקבל בו דברים, א"כ רק באופן כזה נקרא 'חיבור' של טומאה, כשהטומאה נמצאת באוויר תוכו, ששם הוא מקום ההשתמשות והקשר עם הכלי, אז נטמא הכלי. וכן כאשר הכלי טמא הוא מטמא את האוכל רק כאשר הוא נמצא באוויר תוכו, אבל נגיעה בגב הכלי לאו שמה נגיעה של טומאה שכן אינו מקום ההשתמשות. וכל זה בכלי חרס אבל שאר כלים מאחר שיש בהם חשיבות בעצם חומר הכלי, גם נגיעה בעלמא מיקרי שימוש. ומתאים היטב עם האמור בגדר נגיעת טומאה.

אש ה' האוכלת מן המזבח

האש שירדה על המזבח

לא יבער הסנה" (שמות ג, ג), האש הזו היתה אש ששורפת ואינה אוכלת, כדאמרו במדרש רבה (שמו"ר ב, י) 'מכאן אמרו, האש של מעלה... שורפת ואינה אוכלת', וע"ז גופא התפלא משה מדוע לא יבער הסנה. וכן במעמד הר סיני שוב נתגלה כבוד ה' באש - "והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש" (שם יט, יח), אלא שלעומת הסנה שהיא אש שאינה אוכלת, שם מפורש "ומראה כבוד ה' כאש אוכלת בראש ההר לעיני בני ישראל" (שם כד, ז), מודגש כאן שהיתה זו אש אוכלת. והיא כדוגמת האש שעל המערכה שהיתה אש אוכלת, ככתוב בפסוק שלפנינו "ותאכל על המזבח".

אש אוכלת ושאינה אוכלת

האש הראשונה שבסנה היתה 'אש אלוקית' ולפיכך לא היתה אש טבעית, כפי שהבין משה רבינו 'ויסתר משה פניו' כדי לא להסתכל במראה הנורא הזה. ומשמע שכך טבעו של אש של מעלה. וכיון שמדובר בסנה הרי הפלא גדול שבעתיים, שכן הסנה ממין הקוצים טבעו שהוא ממחר לבעור, וכאשר ראה משה שבכל זאת אין הסנה נאכל, הרי זה אות כי היא אש רוחנית, אש עליונה של נס ופלא, אש אלוקית.

מאיידך, במעמד הר סיני מדגיש הכתוב שהיתה זו דוקא 'אש אוכלת', וזה מפני שהאש הזו היא אש שיש בה מורא וחרדת השכינה. וזה גם ענין העשן שהיה בהר סיני, כי אש אוכלת יש בה כידוע עשן.

ונראה הביאור בזה, כי אכן יש הבדל בין סוג ההתגלות של הקב"ה בתוך הסנה להתגלות שבמתן תורה. בסנה היתה ההתגלות למשה רבינו כדי לגאול את ישראל, וזו בחינת 'אש שאינה אוכלת', להורות על בחינת רחמים וחסדים, אך במתן תורה הופעת ה' למלוך על ישראל היתה במטרה להטיל עלינו את חובת עבודתו יתברך שנקיים גזרותיו, ולפיכך הופיעה השכינה בדרך גבורה ומורא היא - 'תורה מפי הגבורה ניתנה' (שבת פח:), באימה וביראה ברתת ובזיע (מו"ק טו.). ככתוב בפרשת

ויהי ביום השמיני למילואים, יום בו הוקם המשכן לקביעות, ויקריבו לראשונה קרבנות אהרן וקרבנות של ישראל על גבי המזבח, מכל סוגי הקרבנות, עולה וחטאת ושלמים, ואף המנחה לא נפקד מקומה, כולם הוקטרו על גבי המזבח כאשר ציוה ה' את משה, ואז התרחש הפלא לעיני כולם - "ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים" (ט, כד), והיחס הנפעם של כלל ישראל למחזה היה כפול ומורכב - "וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם" (שם), רננה ופחד מעוררבים זה בזה.

שמוח כל העם ברדת האש שיצאה מן השמים, שעל ידי כך ראו איך קרבנותיהם אכן מתקבלים על ידי ה'. והאש הזו לא פסקה עד בנין הבית על ידי שלמה - 'ירדה אש מן השמים לקבל אותם, והאש הזאת היא שעמדה עד דורו של שלמה שבנה הבית' (רש"י ט, כד). כדאיאת בגמרא - 'אש שירדה מן השמים בימי משה, לא נסתלקה מעל מזבח הנחושת אלא בימי שלמה' (זבחים סא:). וכך איתא במדרש אגדה כאן: כיון שראו אש חדשה שירדה משמי מרום וליחכה על המזבח, נפלו על פניהם ואמרו שירה, על אותה השעה הוא אומר "רננו צדיקים בה' לישרים נאוה תהלה" (תהלים לג, א). ואש שירדה בימי משה היתה רבוצה כארי על גבי המזבח, ולא פסקה עד שירדה בימי שלמה, שנאמר (דה"ב י"ז, ג) "וכל בני ישראל רואים ברדת האש".

על האש הזו אמרו בגמרא (יומא כא:) - 'חמשה דברים נאמרו באש של מערכה: רבוצה כארי, וברה כחמה, ויש בה ממש, ואוכלת לחין כיבשין, ואינה מעלה עשן'.

התגלות כבוד ה' על ידי האש

והנה שלוש פעמים מצאנו בתורה התגלות הקב"ה ושכינתו על ידי הופעת האש. הראשונה במראה הסנה, ששם התפעל משה רבינו ויאמר: 'אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע

ישנו עשן כידוע מדרכי הטבע, אבל כאן היא אכילה של רצון, ובכגון דא אין בה עשן.

מיזוג זה של אש אוכלת במורא ואש אוכלת ברצון, הוא אשר גרם לישראל לשני ביטויים הפוכים, כדכתיב בקרא "וירא כל העם וירונו, ויפלו על פניהם". מחד גיסא וירונו על שום גילוי החביבות הנשגבה שזכו לה בירידת האש מן השמים לאכול קרבנותיהם, מאידך גיסא ויפלו על פניהם מצד יראת הכבוד שהופעה זו מחייבת וגורמת.

יתרון האש שנתגלתה על המזבח

נמצא שהאש שהופיעה תחילה בסנה ואחר כך בסיני, הגיעה לכלל שלימות ומיזוג באש של המערכה. בה הופיע ה' כמלך בתוך עמו החביב עליו - אמר רבי אלעזר מזבח מזיח ומזין מחבב מכפר, מזיח גזירות ומכפר עונות (כתובות י). האש על גבי המזבח מבטאת אפוא את המיזוג של הופעת השכינה בישראל הן בכדי לעבדו, והן כדי להראות את הרצון והידידות בקבלת הקרבנות, ובהשגחה עליהם להושיעם ולהשפיע עליהם טובה וברכה.

ואתחנן (דברים ד, כד) "כי ה' אלוקיך אש אוכלה ואל-קנא".

הרי האש שאינה אוכלת היא בחינת 'חסד' והיא נתגלתה בעת שהוא יתברך בא לגאלנו, ואילו האש האוכלת היא בחינת 'גבורה' והיא באה בעת שבא לתת לנו את תורתו מפי הגבורה.

אש המזבח היא אש של 'תפארת'

אמנם האש שעל המערכה היא אש שלישית, שבה ראו הנהגה ממוזגת - בבחינת מידת 'תפארת'. שמצד אחד היתה זו ג"כ אש אוכלת, כי העבודה לפניו ית"ש יש לה אופי של חוב ותביעה, וגם העמידה לפניו ביראת הכבוד היא. מאידך, אכילת האש היתה לאכול הקרבנות, כלומר אש של רצון, לבטא שקרבנותיהם ואכילותיהם של ישראל מתקבלים לרצון על ידי השכינה. ואכן מפני כן לא היה בה באש הזו עשן [כדאיתא בגמרא ה"ל], כמו שהיה באש האוכלת שעל הר סיני, ששם היתה אכילה של כילוי לעורר פחד ומורא, ובאכילת כילוי

בעניינא דיומא

מצות ספירת העומר

המנחה החדשה, כאשר מטרת הספירה היא בכדי לשמור את חשבון הימים, כדי שנדע מתי הגיע יום החמישים. וכענין שמצינו בספירת זב וזבה שנאמר בהם 'וספר לו' 'וספרה לה' (ויקרא טז).

אולם מקבלת ודרשת חז"ל אנו למדים ששונה היא ספירת זב מספירת העומר, שהרי לגבי ספירת העומר דרשו 'וספרתם לכם - שתהא ספירה לכל אחד ואחד' (מנחות סה: ועיין תוס' שם ד"ה וספרתם).

ומשמעות הדבר, שאין הספירה כאן רק בכדי לדעת אימתי הוא יום החמישים, אלא הספירה עצמה יוצרת תקופת זמן שלימה, ועל ידי מניין הימים מתאחדים הימים האלו לחטיבה אחת בעלת תוכן מסויים.

שתי פרשיות בספירת העומר - באמור ובראה.

מצות ספירת העומר כתובה פעמיים בתורה. בפרשת אמור (ויקרא כג, טו-טז): **וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה. עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום, והקרבתם מנחה חדשה לה.**

ובפרשת ראה (דברים טז, טז): **שבעה שבועות תספור לך, מהחל חרמש בקמה תחל לספור שבעה שבועות. ועשית חג שבועות לה' אלוקיך, מסת נדבת ידך אשר נתן כאשר יברכך ה' אלוקיך.**

ולכאורה ענין הספירה הוא בכדי להגיע ליום החמישים ולעשות בו את חג השבועות ולהביא את

הספירה מקשרת את מנחת העומר למנחת שתי הלחם

ואכן הכתוב עצמו מפרש את מטרת הספירה - 'מיום הביאכם את עומר התנופה', והיינו שהספירה באה לרגל הבאת קרבן העומר, וממשיך הפסוק לבאר צורת ומטרת הספירה שהיא - 'עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום' שאז מגיעים ליעד של 'והקרבתם מנחה חדשה לה'. הרי מפורש להדיא שעניינה של הספירה לספור את הימים לרגל הקרבת העומר והקרבת המנחה החדשה, כאשר קרבנות אלו הם המצריכים את הספירה.

ומבואר בלשון הפסוקים וסדר הפרשה שקרבן העומר ומצות הספירה, הם הקדמה והתחלה לקרבן של מנחה חדשה - דהיינו מנחת שתי הלחם הבאים ביום החמישים. ואותו היום של הקרבת המנחה נקבע למקרא קודש.

כלומר, ששני הקרבנות - העומר ושתי הלחם - הם קרבן אחד גדול, מנחה אריכתא הבאה לרגל הקציר, לרגל התבואה החדשה שה' נתן בכל שנה לישראל בתקופה זו.

ותחילה מביאים את קרבן העומר, שעניינו הוא להביא את 'ראשית הקציר' ולהניפו לה', ומביעים בזה שכל הקציר הוא שלו ומשלו, וכדאמרו - מוליך ומביא למי שהארבע רוחות שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו (סוכה לז.). ואין אנו רשאים ליטול לעצמינו את הקציר בטרם נביא את ראשיתו לפני ה'. ולכן אסור לקצור ולאכול מן הקציר החדש לפני קצירת העומר והקרבתו. וכדכתיב - ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה עד הביאכם את קרבן אלוכם (ויקרא כג, יד).

[ודומה בזה לתרומה שהוא ראשית הדגן של כל אחד ואחד שמרימים לה', שהוא טובל את כל הכרי ואוסרו באכילה עד שיפריש את התרומה. וכמו כן מנחת העומר היא מנחת 'ראשית' של הציבור על כללות קציר התבואה, וגם הוא טובל ואוסר את כל תבואת הארץ. שלפני שמקריבים אותו לפני ה' אין אנו רשאים לקצור ולאכול מן התבואה החדשה.]

העומר מן השעורים שהוא 'ראשית קצירכם'

הנה אף שהעומר בא מן השעורים, זה פשוט שהעומר בא כראשית של כל קציר התבואה, ואין הכוונה דווקא לראשית קציר השעורים אלא לראשית הקציר בכללותו - החיטים והשעורים וכל מיני הדגן, שהרי לפני הקרבת העומר אסורים כל מיני התבואה החדשה, והעומר מתיר את כולם. והטעם שהעומר בא מן השעורים, היינו משום שהשעורים ממהירים להבשיל וראשית הקציר מתחיל בהם. וכמו שנאמר במכת ברד - 'הפשתה והשעורה נוכתה, כי השעורה אביב והפשתה גבעול, והחיטה והכוסמת לא נוכו כי אפילות הנה' (שמות ט, לא-לב).

ונראה שזה גם הטעם להא שדין זה שהעומר בא מן השעורים אינו מפורש בתורה, אלא נלמד מילפותא (מנחות פד.). ולכאורה הוא דבר פלא שלא יתפרש בתורה דין כה יסודי בעצם צורת הקרבן. אולם להאמור הדברים מבוארים שפיר, שכן מה שהעומר בא מן השעורים אין זה משום שהשעורים יותר מתאימים למנחה זו, אלא מכיון שבתקופה זו לא נתבשלו ונעשו ראויים לקצירה כי אם השעורים. ועוד נראה, שכיון שהדרך הוא שתחילת הקציר פותח בקציר השעורים, על כן השעורים מציינים את ראשית הקציר, ובעצם הדבר שהקרבן בא מן השעורים מתבטא בזה שהוא קרבן על 'ראשית הקציר'.

והנה אילו היה מפורש בתורה ההלכה שהעומר בא מן השעורים, היה הדבר מתפרש כביכול שגדר ייחודה של מנחה זו היא בהיותה מן 'השעורים', אולם האמת היא שכל בחירת השעורים אינה אלא מצד היותם 'ראשית הקציר' וה'אביב' של התבואה, ומיד כשיש לנו ראשית קציר מחוייבים אנו להביאו לה'.

אמנם מהאי טעמא גופא עדיין לא יצאנו ידי חובתנו לה' ביחס לקציר, שעדיין לא הבאנו לפני ה' את המנחה המשובחת מן החיטים. ולזאת אחר שנתמלאו שבעה שבועות של קציר, שכבר עברה עלינו תקופה שלימה של קציר, אז אנו מביאים את

קרבן שתי הלחם הבא מן החיטים, והוא ההשלמה של חובתנו כלפי הקב"ה על הקציר. מה שהותחל בהבאת מנחת העומר בראשית הקציר, משלימים עתה במנחת שתי הלחם באופן מושלם ומהודר.

שתי הלחם כהשלמה למנחת העומר

מנחת שתי הלחם באה במניין כפול ומכופל, כיון שעתה עם מלאות שבעה שבועות של קציר, חלה החובה להביא מנחה חשובה, וכמו כן ניתן ביטוי לכך בקרבנות המתלווים אליה. בעוד שלקרבן העומר מתלווה רק 'כבש תמים בן שנתו לעולה לה', אזי לשתי הלחם מתלווה קרבן גדול - 'שבעת כבשים תמימים בני שנה ופר בן בקר אחד ואילם שנים... שעיר עזים אחד לחטאת', ועוד מתוסף עליהם 'שני כבשים בני שנה לזבח שלמים'. כלומר שזה הקרבן הגדול של הקציר, העבודה שעם ישראל עובד לה' לרגל השפעת רוב טובו בתבואה החדשה.

אכן כדי לבטא את הרציפות ואת החיבור בין העומר ובין שתי הלחם, על כך באה מצות "ספירת העומר", כלומר דבספירה זאת אנו באים לומר שהבאת מנחת העומר אין היא סוף עניינה של עבודתנו לה' לרגל הקציר, אלא אנו מונים את ימי הקצירה מאותה הקרבה ואילך עד שימלאו הימים ואז נביא השלמת אותו קרבן. ועל כן נמנה המניין 'לעומר', כלומר שאנו מונים מההקרבה, וכל הזמן אנו נותנים את דעתנו על ההקרבה שעדיין לא נשלמה, עד שנבוא אל יום החמישים ונשלים את הקרבן על ידי הקרבת שתי הלחם. כאשר הספירה היא המקשרת בין העומר לשתי הלחם.

הנה כי כן, מצות ספירה זו של פרשת אמור באה מצד העבודה של עם ישראל לרגל הקציר [ולכן מקומה בספר ויקרא - 'תורת כהנים' שהוא ספר העבודה], וכפי שמבואר בלשון הפסוק שכל הספירה באה כמקשרת את הבאת העומר ראשית הקציר, אל הבאת המנחה החדשה - 'וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה' 'תספרו חמישים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'.

הספירה של פרשת ראה - לשמחת הקציר

ברם שונה הוא לשון הכתוב ומשמעותו בפרשת ראה, שם אין נזכר כלל קרבן העומר ואף לא קרבן

המנחה החדשה, אלא כל מה שנזכר שם הוא עצם הקציר - 'שבעה שבועות תספר לך מהחל חרמש בקמה תחל לספור שבעה שבועות'. הרי שמצד פרשה זו קביעות החג הוא על שמחת הקציר. [אמנם בדרך דרשה כתב רש"י ש'מהחל חרמש בקמה' הוא קציר העומר.]

והנה אם היתה מצות ספירה רק מגדר פרשה זו, היינו סופרים 'היום יום אחד לקציר' 'היום שני ימים לקציר', ומה שאנו מונים לעומר הוא מצד פרשת אמור, וממילא נכלל במובנה גם הקציר.

ומה שנקרא 'חג שבועות' היינו שהוא חג שבועות קציר. והטעם שבפרשה זו מזכירים רק שבועות ולא ימים, היינו משום שכן דרך הקציר שהוא נמדד בשבועות, שכן מצינו בנביא - נירא נא את ה' אלוקינו הנותן גשם יורה ומלקוש בעתו שבועות חוקות קציר ישמר לנו (ירמיה ה, כד). הרי שכן דרך הקצירה שמשערים ומודדים אותה בשבועות, ותקופת הקציר נקראת 'שבועות קציר'. והטעם בזה משום שהקציר הוא מלאכה שאורכת פרק זמן ארוך, וביום אחד קוצרים כמות מועטת שאין בה די לחשבה כתקופה של קצירה, וכשם שהקוצר מספר אלומות אין לזה תואר שם 'קציר', ורק כאשר קוצרים שבוע שלם אז יש כאן מציאות של קצירה בעלת ערך.

ומטרת הספירה שבפרשה זו היא לספור את כמות הקצירה, שהרי כאמור כל שבוע הוא תקופת 'קצירה' ראויה לשמה. וכאשר עם ישראל קוצר שבעה קצירים כאלו, אזי הם מתמלאים בשמחה והודיה לה', ואז ציוותה תורה לבוא לפני ה' ולשמוח לפניו בכל הטוב, לחגוג 'חג שבועות' על הקציר ושפע התבואה אשר השפיע לנו, לעלות לרגל ולהקריב עולות ראיה ושלמי חגיגה ושלמי שמחה. - ועשית חג שבועות לה' אלוקיך מסת נדבת ידך אשר נתת כאשר יברכך ה' אלוקיך, ושמחת לפני ה' אלוקיך אתה ובנך וגו' במקום אשר יבחר ה' אלוקיך לשכן שמו שם.

הרי מבואר להדיא שבפרשה זו תוכן המצוה הוא מצד ה'שמחה' לפני ה' על הקציר, והספירה באה לציין שהחג בא על שבועות הקציר, שלאחר

שמלאו שבעה שבועות של קציר חוגגים עליהם, ועל ידי הספירה מתבטא שהחג מכוון על כל שבועות הקציר שנמנו ונספרו עד הנה.

ספירה של 'עבודה' וספירה של 'שמחה', באמור ובראה

ואכן גוון זה במהותו של החג, תואם הוא את סגנון המצוות שבכל פרשה זו [ובכללות ספר דברים], שעניינם הוא לבוא ולשמוח לפני ה' ולהודות לו על כל הטוב. וכמו שנאמר בחג הסוכות שאחר זה - 'ושמחת בחגך אתה ובנך וגו' כי יברכך ה' אלוקיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך והיית

אך שמח'. וכן במצות אכילת מעשר שני שבפרשה שלפניה - 'אכלת שם לפני ה' אלוקיך ושמחת אתה וביתך' (דברים יד, מ).

ונמצא שתוכן המצוה כפי שנכתבה בפרשת אמור הוא, מצד חובת ה'עבודה' לה' על הקציר והספירה באה להעניק משמעות לצורת הבאת המנחות של העומר ושתי הלחם. ואילו גדר המצוה בפרשת ראה, הוא מצד 'שמחת הקציר' עצמה שבאים לשמוח לפני ה'.

[בגליון הבא נביא בעז"ה את החלק השני - בענין ספירת הימים והשבועות]

חכמה ומוסר

הבא ליטהר מסייעין אותו

לא להתיימש ממעלות על פי מצבו העכשווי

אמנם יש לדעת שאין האדם יכול לקבוע את סיכוייו ותכליתו לפי כוחותיו ותכונותיו שמצד טבעו, וגם אין זה נכון למדוד את מידת הצלחתו על פי הקשיים והתוצאות שבאים לו בתחילת דרכו. שכן דרך המקבלים עליהם עול תורה ועבודת ה' שאחר שהם נכנסים לזה הם זוכים לסייעתא דשמיא מרובה, ומשיגים הרבה יותר ממה שהעריכו בעצמם, וכל סביבתם משתאה על גודל המעלה ורוממות המדריגה שהגיעו אליה. ואף הם עצמם גם בעיניהם יפלא איך הגיעו לכל זאת. והטעם לכך הוא כפי שאמרו חז"ל שאומר הקב"ה לישראל - 'בני פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרונות נכנסות בו' (שהש"ר ה,ג).

אחר שמתאמצים זוכים לסייעתא דשמיא

ואכן הדבר גלוי ומפורסם שגדולי ישראל הגיעו לדרגות נשגבות בידיעת התורה ובדיקות בה' בהשגות נעלות וברגשות קודש, וחברו ספרים רבי הכמות והאיכות, אשר לא יאומן שאדם אחד לבדו ישיג כל זאת בכח אנושי בתקופת חייו, נוסף על מה שהיו טרודים לעסוק בצרכי הציבור והצרכים ההכרחיים האישיים שלהם. והכל מודים ומכירים

כאשר האדם בא להתוות דרכי עלייתו בתורה ועבודת ה', יש שהוא סבור ומתאר לעצמו שאינו מסוגל להתעלות למדריגות נעלות, משום שמכיר את כוחותיו והוא מפוכח ומציאותי, ולפי נסיון העבר שלו מוצא על פי חישוביו שלא יגיע מדי רחוק, אם בשל כשרונותיו הדלים, או משום כוחות נפשו המוגבלים, ובשל כך מזניח עצמו ואפילו אינו מנסה להתאמץ שמה בכל זאת יצליח.

והנה לאמיתו של דבר צריך האדם לפעול לעשות כפי יכלתו ומירב כוחותיו, אפילו אם בוודאי לא יגיע למדריגות, כי הרי זה תפקידו לעשות מה שבאפשרותו, ומה ממנו יהלך אם יגיע לאיזה דרגה בזה. וכדאיתא במדרש - **אנוכי מצוה אתכם היום - שלא תאמרו איני יכול לשמוע את כל התורה ולשמור את כל המצוות שכתוב בה ארוכה מארץ מידה, משל למלך שהיה לו בור עמוק לאין סוף אמר לבן ביתו שכור פועלים ומלא את הבור, שכר פועלים ומי שהיה טיפש היה הולך ומביט בבור אמר אימתי אני ממלא אותו, ומי שהיה פיקח אמר מה איכפת לי שכיר יום אני, אני שמח שמצאתי לי מלאכה, כך הקב"ה אומר לו מה איכפת לך שכיר יום אתה, עשה יומך עד ירצה כשכיר יומי'** (לקו"ש דברים רמז תתסג).

כי אך עזר ממרום וברכה אלוקית שרתה עליהם, הצליח ולהספיק הכל.

וכמו כן כל אדם אף אם לפי אומדן דעתו אין בידו להגיע כי אם להישגים דלים ונמוכים, צריך לדעת כי אם יקבל עליו עול תורה, יזכה לסייעתא דשמיא מרובה ויוכל להגיע למעלות רמות ודרגות נכבדות.

וכמו שכתב בספר 'חובות הלבבות' שעל האדם לחשב דרכו - מה שיש ביכלתו ממעשה העבודה, ולהרגיל בה ולהתמיד עליה, וירוף ויחרץ לעשותה עד שתשוב לו למנהג. ואחר כן ישתדל להוסיף על מה שיש ביכלתו, ויכסוף לו בלבו, ויעלה אליו במחשבתו, וישאל מה-ל לעזרו ולאמצו על יותר ממה שיש ביכלתו מן הידיעה והמעשה בלב ומצפון נאמן. וכשיתמיד על זה, ימציא לו הבורא בקשותיו, ויפתח לו שערי ידיעתו, ויחזק שכלו ואבריו לעמוד במצוותיו אשר למעלה מיכלתו, מדריגה אחר מדריגה, וכו'. - בעל מעשה העבודה, אם ישתדל וימהר ויחרץ לעשות מה שיש ביכלתו, יעזרהו האלוקים לעשות מה שהוא למעלה מיכלתו, אשר הוא הפרי העליון והטובה הנכבדת מאת האלוקים על סגולתו ואנשי אהבתו בעולם הזה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה - כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר (אבות פרק ד משנה ט), ואמר החכם - 'כי לאדם שטוב לפניו נתן חכמה ודעת ושמחה' (קהלת ב,כו). כי התלמיד ימצא בלבו, כשהוא משתדל בחכמה, כח עליוני רוחני, אין בכח אדם להועילו בו (שער ח חשבון הנפש - פרק ג חשבון הכ"א).

ואמרו - הבא ליטרה מסייעין אותו (יזמא לח):
ושם - והתקדשתם והייתם קדושים - אדם מקדש עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה.

בשורה טובה למבקשי ה'

ניתן להאזין לשיעורי רבינו זצוק"ל בקו השיעורים

'קו בן מלך'

03-3077354

ישנה אפשרות לבחור במאגר הממוחשב ולהאזין לשיעורים בפרשת השבוע ובענייני דיומא

שמעו ותחי נפשכם

ויהי רצון שנוכח להגדיל תורה ולהאדירה

מכון כתבי בן מלך
התנהלה

התגברות הנסיונות אינה סיבה למורך לב

עוד יש מחשבה שדרכה להרפות את האדם, והיא עלולה להחליש ולהפריע את עלייתו והליכתו בדרכי ה'. וזה כאשר ניצבים בפניו נסיונות בעניינים שונים בגוף בנפש ובמון. ותחילה סבור הוא שאם יעמוד איתן תקופה מסוימת על משמרתו, יוכל לעדות נזר הנצחון על ראשו ומעתה יתהלך חפשי ומשוחרר מכל קושי. אולם כאשר רואה שהקשיים מתמשכים ולא עוד אלא שלפעמים הנסיונות הולכים ומתגברים, אזי נדמה לו שלעולם יוצרך להילחם וכל ימיו יזדקק לאזור כוחות כבירים לעמוד כחלמיש, וגם דואג שמא יתגברו נסיונותיו עוד יותר ולא יוכל לעמוד בהם. ופחד זה עצמו מחליש אותו ומערער את כח עמידתו, ומתגנבים ללבו חששות והרהורים האם יהיה בכוחו להתמיד בכך. ובאמת הרי אפילו אם היה הדבר כן חייב האדם לעשות כל מה שביכלתו ואפשרותו בכל לבבו בכל נפשו ובכל מאוודו. ואין לו רשות כלל להרפות ידיו אפילו לרגע קט. אך כך היא עצת היצר להגדיל פחד הנסיון, אולי על ידי זה יפול האדם ברוחו ויטיאש לגמרי מלכתחילה כאשר יסיק שממילא לא יתא בכוחו לעמוד בכך עד תומו. אך צריך לדעת שמה שהולכים ומתגברים נסיונותיו אין זה הוכחה שעוד נכונו לו קשיים יותר רבים, אלא יתכן ואף מסתבר שאם יעמוד איתן, אזי במשך הזמן יסלקו מן השמים את מצב הנסיון, או שיכניע את יצרו ולא יקשה עליו לעמוד בכך.

זה וודאי שאין מעמידים את האדם בפני נסיון שאינו יכול לעמוד בו. וכדאיתא בחז"ל - תנא דבי רבי ישמעאל לפום גמלא שיחנא (סוטה יג): - לפי כח הגמל מרבין במשאוי (רש"י). וכן אמרו - אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו (עבודה זרה ג).

ויש לאדם לבטוח בה' אשר יוליכנו בטח וישמרנו מכל מכשול. וכמו שאמרו בגמרא - אנן דסגינן בשלימותא כתיב בן תומת ישרים נתחם (שבת פח:). וברש"י - דסגינן בשלימותא - התהלכנו עמו בתום לב, כדרך העושים מאהבה וסמכנו עליו שלא יטעננו בדבר שלא נוכל לעמוד בו.

בחסות

המעוניינים לתרום את הוצאות הגיליון לזיכוי הרבים,

נא לפנות ל- 054-8422488 או למייל mechonbenmelech@gmail.com